

"This document is the property of the Thailand Information Center (TIC), Chulalongkorn University and is to be returned within two weeks to the Thailand Information Center, Ratasart Building 3, Chulalongkorn University"

บทที่ ๖

สรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ

ผลการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของสตรีไทยในเขตเมืองที่มีต่อการวางแผนครอบครัว ปรากฏว่าสตรีที่อยู่ในวัยภาวะเจริญพันธุ์ประมาณครึ่งหนึ่งเห็นควยกับการวางแผนครอบครัว ประมาณ ๓ ใน ๑๐ ไม่เห็นควย นอกนั้นเป็นผู้ที่ตอบแล้วแต่กรณี และรวมทั้งผู้ที่ไม่ตอบ

อย่างไรก็ตาม ทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวยังขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นๆ ทางสังคม เศรษฐกิจ และประชากรอีกมาก แต่เท่าที่ได้ศึกษารังนี้ก็เป็นเพียงบางลักษณะเท่านั้น กล่าวคือ :

ปัจจัยทางประชากรที่ยังผลต่อทัศนคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว : โดแก

ก. อายุของสตรี ปรากฏว่าโดยทั่วไปสตรีที่อยู่ในกลางวัยเจริญพันธุ์เห็นควยกับการวางแผนครอบครัวมากกว่าวัยอื่นๆ และถ้าหากควบคุมตัวแปรควยอาชีพของสตรีแล้ว สตรีที่ประกอบอาชีพเสมียน ช่างฝีมือ ข้าราชการและทหาร และสตรีที่เป็นเพียงแม่บ้านยังมีลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างอายุและทัศนคติเป็น ไปในแบบเคิม นั่นคือสตรีที่อยู่ในกลางวัยเจริญพันธุ์เห็นควยกับการวางแผนครอบครัวมากกว่าวัยอื่นๆ แต่ในบรรดาสตรีที่ประกอบวิชาชีพและบริหาร ความสัมพันธ์ดังกล่าวกลับตรงกันข้าม คือ สตรีในกลุ่มอายุแรกเริ่มวัยเจริญพันธุ์และในกลุ่มอายุปลายวัยเจริญพันธุ์เห็นควยกับการวางแผนครอบครัวมากกว่า นอกจากนี้สตรีที่ประกอบอาชีพค้าขาย อาชีพกสิกรรม และอาชีพบริการมักจะมีทัศนคติเห็นควยต่อการวางแผนครอบครัวลดลงไปเมื่ออายุมากขึ้น อนึ่ง ถ้าหากควบคุมตัวแปรควยระดับการศึกษาแล้ว ก็ปรากฏว่าสตรีที่เรียนสำเร็จไม่เกิน ป. ๔ เห็นควยๆ มากในวัย^{กลาง}เจริญพันธุ์ แต่ถาหากสตรีเหล่านั้นมีการศึกษาสูงกว่า ป. ๔ ก็มักที่จะเห็นควยการวางแผนครอบครัวมากในตอนต้นและตอนปลายวัยเจริญพันธุ์

ข. จำนวนบุตรที่มีชีวิตปัจจุบัน ปรากฏว่าความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตรที่มีชีวิตปัจจุบัน และทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน กล่าวคือ สตรีที่มีบุตร ๑ - ๒ คน เห็นควยกับการวางแผนครอบครัวมากที่สุด แต่สตรีที่มีบุตรมากขึ้นมักมีท่าทีเห็นควยๆ ลดน้อยลง และเมื่อควบคุมตัวแปรควยอายุของสตรีแล้วก็ปรากฏว่าสตรีที่มีอายุ ๒๐ - ๒๔ , ๓๕ - ๓๘ ๔๐ - ๔๕ ปี ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตรและทัศนคติที่เห็นควยต่อการวางแผนครอบครัว

มีลักษณะคล้ายคลึงกับสมมุติฐาน แต่ในกลุ่มอายุอื่นๆ ความสัมพันธ์ดังกล่าวกลับแตกต่างออกไป นอกจากนี้เมื่อควบคุมตัวแปรด้วยระดับการศึกษา ก็ปรากฏว่าสตรีที่เรียนสำเร็จเกิน ป. ๔ ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตร และทัศนคติที่เห็นด้วยต่อการวางแผนครอบครัว เกิดการขัดแย้งกับสมมุติฐานอย่างเห็นได้ชัด

ค. เชื้อชาติของสตรี ปรากฏว่า สตรีเชื้อชาติไทย สตรีเชื้อชาติจีนพบไทย เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากที่สุด และสตรีเชื้อชาติจีนเห็นด้วยฯ น้อยที่สุด แต่หากควบคุมด้วยอายุของสตรีแล้ว อายุ ๒๐ - ๒๔ ปี ไม่มีผลทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างเชื้อชาติและทัศนคติแตกต่างกัน ส่วนอายุ ๓๐ - ๓๔, ๔๐ - ๔๔, ๔๕ - ๔๙ ปี สตรีเชื้อชาติไทยมักเห็นด้วยมากกว่าสตรีเชื้อชาติอื่นใด และอายุ ๒๕ - ๒๙, ๓๕ - ๓๙ ปี สตรีเชื้อชาติจีนพบไทย และสตรีเชื้อชาติอื่นเห็นด้วยมากที่สุดตามลำดับ นอกจากนี้เมื่อควบคุมตัวแปรด้วยจำนวนบุตรที่มีชีวิตปัจจุบันแล้ว ก็ปรากฏว่าผู้ที่มิบุตรไม่เกิน ๒ คน สตรีเชื้อชาติจีนพบไทยเห็นด้วยมากที่สุด ผู้ที่มีบุตร ๓ - ๖ คน สตรีเชื้อชาติไทยเห็นด้วยฯ มากที่สุด และผู้ที่มีบุตร ๗ คนขึ้นไป สตรีเชื้อชาติอื่นเห็นด้วยฯ มากที่สุด

ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่ยังผลต่อทัศนคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว : ได้แก่

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

ก. ระดับฐานะทางเศรษฐกิจ ปรากฏว่าความสัมพันธ์ระหว่างฐานะทางเศรษฐกิจและทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัว ไม่ว่าจะควบคุมตัวแปรด้วยจำนวนบุตรที่มีชีวิตปัจจุบัน หรืออายุ ก็ได้ผลลักษณะเดียวกันว่าสตรีที่ยากจนเห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวน้อยกว่าสตรีที่มีฐานะดีกว่า ยิ่งกว่านั้นในบางกลุ่มอายุหรือบางกลุ่มจำนวนบุตร ผู้มีฐานะยากจนยังมีท่าที่ไม่เห็นด้วยมากกว่าเห็นด้วยเสียอีก เหตุผลอาจเป็นเพราะว่าเขามีการศึกษาต่ำ หรือไม่ก็อยมีความรู้เกี่ยวกับวิธีป้องกันการปฏิสนธิ จึงอาจมองไม่เห็นว่าการวางแผนครอบครัวมีประโยชน์เพียงใด นอกจากนี้สตรีที่ยากจนก็ต้องการมีบุตรใหม่าก เพื่อบุตรโตขึ้นมาจะได้ช่วยทำงานหารายได้ และโอกาสได้เป็นที่พึ่งในยามชราก็ย่อมมีมาก

ข. อาชีพของสตรี ผลปรากฏว่าผู้ประกอบอาชีพที่เสมียน วิชาชีพและบริหาร ข้าราชการ และทหาร เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากกว่ากลุ่มอาชีพอื่นๆ เมื่อควบคุมด้วย อายุ จำนวนบุตร ความสัมพันธ์ก็ยังคงเดิม

ปัจจัยทางสังคมที่ยังผลต่อทัศนคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว : ได้แก่

ก. ระดับการศึกษา ผลปรากฏว่าสตรีที่ได้รับการศึกษาสูง เห็นด้วยกับการวางแผน ครอบครัวมากกว่าสตรีที่ได้รับการศึกษาต่ำ เมื่อควบคุมด้วยอายุและจำนวนบุตร ความสัมพันธ์ ก็ยังคงเดิม

ข. ความรู้เกี่ยวกับวิธีป้องกันการปฏิสนธิ ผลปรากฏว่าสตรีที่ทราบวิธีป้องกันการ ปฏิสนธิก็มัก เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากกว่าสตรีที่ไม่ทราบวิธีป้องกันฯ อย่างยิ่ง นอกจากนี้สตรีที่ไม่ทราบวิธีป้องกันฯ ก็มักมีท่าทีไม่เห็นด้วยฯ มากกว่าเห็นด้วย และยิ่งอายุมาก หรือมีบุตรมากอัตราของความแตกต่างในทัศนคติดังกล่าวยิ่งมีมาก และเมื่อควบคุมด้วยอายุและ จำนวนบุตร ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ฯ และทัศนคติฯ คง เป็นไปในลักษณะเดิม

ปัจจัยทางจิตวิทยาและปัจจัยอื่นๆ ที่ยังผลต่อทัศนคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว : ได้แก่

ปัจจัยทางจิตวิทยา

ความต้องการบุตรเพิ่ม ผลปรากฏว่าความต้องการมีบุตร เพิ่มหรือไม่เพิ่ม ไม่มีผลต่อ ทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัว แต่หากควบคุมตัวแปรด้วยจำนวนบุตรที่มีชีวิตในปัจจุบันจะได้ ผลว่า บรรดาสตรีที่มีบุตร ๓ คนขึ้นไป ผู้ที่ไม่ต้องการมีบุตรเพิ่มมักเห็นด้วยกับการวางแผน ครอบครัวมากกว่าผู้ที่ต้องการมีบุตรเพิ่ม และเมื่อควบคุมด้วยอายุก็ปรากฏว่าในกลุ่มอายุ ๒๕ - ๒๙ และ ๔๕ - ๔๙ ปี สตรีที่ต้องการมีบุตรเพิ่มเห็นด้วยมากกว่า แต่ในกลุ่มอายุอื่นๆ สตรีที่ไม่ต้องการมีบุตรเพิ่มมักเห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากกว่าสตรีที่ต้องการมีบุตรเพิ่ม

ปัจจัยอื่นๆ

ก. การเจริญพันธุ์เกินระดับ - ต่ำระดับ ผลปรากฏว่าความสัมพันธ์ระหว่างการ เจริญพันธุ์เกิน - ต่ำระดับ และทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัว เป็นไปตามสมมุติฐานที่ว่า สตรีที่มีการ เจริญพันธุ์เกินระดับมักเห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากกว่าสตรีที่มีการ เจริญ-พันธุ์ต่ำระดับ โดยมีขอแม่อุยวาสตรีนั้นต้องมีบุตร ๓ คนขึ้นไป

ข. การใช้วิธีป้องกันการปฏิสนธิ ผลปรากฏว่าสตรีที่เคยใช้วิธีป้องกันมาก่อนก็มักเห็นควยกับการวางแผนครอบครัวมากกว่าผู้ที่ไม่เคยใช้ เมื่อควบคุมควยเชื้อชาติหรือความรู้เกี่ยวกับวิธีป้องกันการปฏิสนธิก็ปรากฏว่าสตรีที่ไม่เคยใช้วิธีป้องกันถ้ามีเชื้อชาติจีน เชื้อชาติอื่น เช่น อินเดีย หรือเป็นผู้ที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการใช้วิธีป้องกันเลยก็มักจะไม่เห็นควยกับการวางแผนครอบครัวมากกว่าเห็นควย

การศึกษาคั้งนี้มีข้อจำกัดอยู่บาง เพราะยังมีปัจจัยบางประการที่ไม่ได้นำมาศึกษาหาความสัมพันธ์กับทัศนคติ เช่น การอยากไดบุตรตามเพศที่ต้องการ เป็นต้น ดังนั้นในการศึกษาคั้งต่อไปควรจะได้นำเอาปัจจัยเหล่านั้นมาศึกษา เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่จะยังผลต่อทัศนคติใ้กว้างขวางยิ่งขึ้น และผลจากการศึกษาคั้งนี้ได้แสดงให้เห็นถึงปัจจัยบางปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติ ดังนั้นผู้ที่ทำหน้าที่ในการวางแผนเกี่ยวกับเรื่องนี้ควรจะได้นำเอาความรู้เหล่านี้ไปใช้ เพื่อให้การวางแผนเป็นไปอย่างมีระบบ ซึ่งจะยังผลต่อความมีประสิทธิภาพในอันที่จะเปลี่ยนทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัว และในขั้นสุดท้ายจะนำไปสู่การใช้วิธีการป้องกันการปฏิสนธิ อันจะนำไปสู่การลดของอัตราเพิ่มของประชากรตามที่ได้ตั้ง เป้าหมายไว้

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย